

Liber

deinde alexandrum et ipsam patriciam
multaq; plebis iudeoꝝ homicidā. deinde
filios eiusdē alexandri byrcanū et aristo-
bolum qui principum dira contentione
lacerauerunt. nec multo post herodē ge-
nere alienū crudelitate precipuū: tonusq;
homicidij domestici atq; publici signifez
morsq; satellitem: sempiternę perditioni
destinatū. Beata igitur fors illoꝝ qualē
cunq; habuerint mortis euentum. Nam
Ecclesiastici. xliiij. Corpora eoz in pace
sepulta sunt: et uiuent nota eoz in eternū.

Incipit liber vn- decimus

De eo qđ scriptus est in ysaiā. iurauit
dominus dices. Si non ut putauit ita erit
et quomodo mente tractauit sic eueniet

Capitulum primum

Scriptū est
in ysaiā. **Y**sai. xliij
iurauit dominus dicens
Si nō ut putauit ita erit:
et quō mente tractauit sic
eueniet. ac deinceps. Dominus enī exet-
cituum decreuit: et quis poterit infirmare
et manus eius extēta: et quis auertet eā
Quid qđo putauit: et quid mēte tractauit
dominus. quid decreuit et ad qđ manus
eius est extēta. Nunqđ hoc solū putauit
et hoc solū mente tractauit aut decreuit:
ut contereret assirium illū carneū in terra
sua: et in montibus suis conculcāret cum
immo hoc consiliū inquit qđ cogitauit sup
oēm terrā: et hec est manus extēta sup
oēs gentes quarum utiq; dyabolus prin-
ceps erat qui per assirius designatus est.
Sup illum draconē antiquū hoc putauit
et hoc mente tractauit de electis suis do-
minus ut auferretur ab eis iugū eius: et
onūs illius ab humero eoz tolleret: et ut
oīa capita eius septē capita eius de qbus
vel cōtra que p̄sēns opusculū d̄tēxitur
quoz sextum qđ fuit romanū imperium
iam nunc aggredimur inuicē morderent
et ab inuicem consumerentur: tandemq;
tota simul cū capitibus suis bestia nequā

Vndecimus

ad comburendum igni traderetur.

Quomodo putauerit dominus: et qđ
incompabiliter differant: putans deus et
putans homo: et quomodo locutionis modo
dicatur putare deus. **Capitulum. ij.**

Quo illud ante

qđ esset putauit dominus esse.
Ita ne ut p̄phete solebāt pu-
tare vel somnare. exempli grā ut ioseph
qui ad fr̄es suos audite iquit. **Genes. j.**
somnia meū qđ vidi: putabaz nos ligare
manipulos in agro et qđsi d̄surgere mani-
pulum meū et stare utrosq; manipulos
adorare manipulū meū. **Profecto** lōge
melius putauit dominus: multo imo in-
compabiliter diff̄ erunt putans homo: et
putans deus: multum inquam differunt et
procul distant hoīs somniuz et dei verbū
p̄phetica cuiusq; grā: et ipsa sūme sapie
substantia. Homo putans vel somnians
interdū et p̄sepe nescit: qđ imagines som-
niorum suoz significauerunt: ut pharao
qui cum diceret. **Genes. xli.** putabaz
me stare sup ripaz flumis: et septē boues
de amne conſurgere et c. p̄fecto nesciebat
quid per illā significaret: sed nec erat qui
interpretaret. Quō autē putauit dominus
nimirū sicut dicit **Euangelista. Iohā. j.**
Quia qđ factū est in ipso vita erat. De
omnibus anteq; fierent ita certus erat qđ
fieri deberent sicut certus est nunc postq;
oīa facta sunt. idcirco iurare potuit domi-
nus. Si nō ut putauit ita erat. quare ergo
dixit putauit si certus fuit videlicet qđ nō
dū erant in re: licet certa essent in p̄de-
stinatione. idcirco putauit non improprie
dixit cū posset dicere p̄scitū: licet minus
significet putare qđ p̄scire. Sed qđ mix-
tum in diuinis sermōibus aliquando minus
dicit et plus significari qui modus locuti-
onis apud grāmaticos dicitur capinosus id
est humilitas dictionis non assequente
verbo quantitate rei. Omnes modi vel
tropi siue scemata: omnis oīno ornatus
locutionis. de qbus qđsi auctores gloriati
sunt seculares magistri sparsis in diuinis
inueniunt scriptis: et prius erant qđ hi qui
boꝝ putantur adinuentores fuissent nati

Folium

Quod si quis hominum vel prophetarum
ut fuit daniel in somnis putando aliquid
mirabiliter nonnunquam potuit delectari sic
prope in imaginibus tanquam in veris rebus
quantum putas delectabatur deus dum
adhuc illo suo modo putaret antequam quicquam
faceret ira fieret: vel aliud omnium que facta
sunt. idcirco ipsa sapientia dicit **Proverb.**
viii. Antequam quicquam faceret: antequam illa vel
illa fierent ego eram cum eo cuncta com-
ponens: et delectabar per singulos dies: lu-
dens coram eo omni tempore: ludens in orbe
terrarum: et deliciae mee esse cum filiis hominum.

Quod inter omnia quecumque putavit vel
decrevit deus maximus sit istud quod filius
quem draco deuorare volebat raptus est
ad deum et ad thronum eius **Ca. iij.**

Anter omnia que-

cumque putavit: quecumque mente tractavit
vel decrevit deus maximum atque pulcher-
rimum fuit in predestinatione et nunc est
in re id quod habemus in manibus quod scilicet
sub romano imperio impletum est quod
promiserat patribus quod ad abrahama ysaac
iurauerat deus id est quod de virgine natus
et passus: resurrexit et in celum ascendit: et
ad dexteram dei patris sedet christus dei
filius secundum sepe dictam reuelationem **Apoc.**
xij. Vbi draco stetit ante mulierem que
erat partura ut cum peperisset filium eius
deuoraret: et peperit filium masculum ait
scriptura qui reclusus erat omnes gentes in
virga ferrea: et raptus est filius eius ad
deum et ad thronum eius. **O** ludum sapientie
deliciosum prescire atque predestinare certum
quendam numerum angelorum et hominum in
libro vite nomina prescribere singulorum:
putate quod de multitudine creaturarum vel
spirituum creatorum haberet emergere quispiam
qui conaretur cassare propositum
tam bonum: unde et merito vocaret draco
magnus: serpens antiquus: dyabolus: et
sathanas. et contra mente tractare quod illi
illi foret illudendum per ipsum verbum quod
erat apud deum cum quo habebat filium
suum antiquum: et super draconem illum
decernere quod nullus infirmare posset etiam

lxxviii

iudicij decretum. **I**bi iam eiusdem sapientie
deliciae cum filiis hominum et cum angelis
quidem sed maxime filiis hominum: quia
nisi angelos sed semine abrahe id est hu-
manam naturam apprehendere habebat:
ut nunc factum est. **U**nde et apostolica con-
gaudet fides dum dicit ad **Hebr.**
ii. Nisi enim angelos apprehendit: sed semine
abrahe apprehendit. **U**nde nunc nobis in
laudem victricis veritatis dei sermo ce-
pius peragendus est.

Inuocatio sapientie iuxta illud. **N**oli
regibus o lamuel dare vinum: da siceram
merentibus: et vinum his qui amaro ani-
mo sunt. **Capitulum. iij.**

Inuocata assit ea:

dem sapientia quomodo suscepte materie
nunc instat pulcherrima pars. inuocata assit
et inter eos me computet: quibus vel quali-
bus vinum ad bibendum dandum esse indicat.
Noli inquit **Proverb. xxx.** Regibus
o lamuel noli regibus dare vinum: quia
nullum secretum est ubi regnat ebrietas ne
forte bibant et obliuiscantur iudiciorum: mu-
tent causam filiorum pauperis: da siceram
merentibus: et vinum his qui amaro animo
bibant et obliuiscantur egestatis sue
et doloris non recordentur amplius. quale
namque est vinum quod si deur ad bibendum
regibus facit eos obliuisci iudiciorum: et
mutare causas filiorum pauperis. **S**i autem
deur merentibus facit eos obliuisci ege-
statis sue et doloris non recordari amplius
Profecto quod parabola est mystice iuxta
parabolarum leges intelligenda est. **A**nimus
ergo istud sermo sapientie vel sermo scie-
ntie est quod si deur regibus. i. superbis apud
quos vniuersis regnat ebrietas. i. quos scientia
inflat obliuiscantur iudiciorum: et mutant
causam filiorum pauperis et humiles secundum
christum amatores veritatis vane glorie
deputat et presumptioni. **O** ergo lamuel
quod interpretatur in quo deus. o christe in
quo habitat omnis plenitudo diuinitatis
corporalis noli talibus scie tue dare vinum
sed da merentibus. i. humilibus et his qui
pro eo quod paupertatis et peccatorum humile
conscientiam habent amaro sunt animo.

Liber

Cum enī talibus datur vinū hoc letificat
cor eorum: et quedam obliuione bona ob
liuiscuntur egestatis sue confortati ab apo
stolo dicente **¶** ad Corinth. i. **¶** Quia q̄
stulta sunt mundi elegit deus et confundat
sapientes: et ignobilia mundi et contemp
tū bilia elegit deus et ea que non sunt ut ea
que sunt destrueret. **¶** Et nobis ergo si de
deris vinum nos quoq; confortati totius
egestatis nostre obliuiscuntur: nec vltra memores
doloris vel tristitie seculi sapientes: fortes
et nobiles reges terre et principes qui asti
terunt aduersus dñm et aduersus xp̄m
eius: putantes se infirmare posse: decretū
dei posse auertere: extantiam manū domi
stultos infirmos fuisse atq; ignobiles de
clamabimus in laudez victorie verbi dei
prosequentes curzum triumphalem tantū
victoris.

¶ De sexto capite draconis: qđ fm scri
pturam dici nō possit qualis in eo facies
fuerit. et qđ illud romanū fuerit imperiū.

¶ Capitulū. v.

De singulis ca
pitibus draconis quales qualū
ue ferarum similes habuerint
facies demonstrari potuit cum sancte scri
pture testimonio. **¶** Et vero die isto capite
sexto valde ruffo qualis vel cui bestie si
milis in eo facies fuerit demonstrari non
potest: quia scriptum non dixit vbi daniel
visionem quatuor bestiarū vidit. de fufis
hoc tantum ait **¶** Daniel. vii. **¶** Bestia
tribilis atq; mirabilis et fortis nimis den
tes ferreos habēs magnos comedens at
q; cōminuens: et reliq; pedibus suis p̄cul
cans: dissimilis erat ceteris bestiis q̄s vi
deram. dixit qđ ceteris bestiis q̄s viderat
antea ista erat dissimilis scz leone v̄so at
q; pardo. et nō dixit simile fuisse alicui ce
terarum bestiarū que p̄ter illas multe
sunt. **¶** Terribiles eius fortitudine terribiliū
expressit dicendo. **¶** Dentes ferreos habēs
magnos: per quos nimirum intelligimus
romane potentie cōsules siue imperatores
bellicosos atq; fortissimos: et exercitus in
preliis seuera distinctione districta seueri
tate ordinatos: vt interim nūc taceam de

Vndecimus

gentibus ceteris gentes iudeaz ista bestia
comedit atq; cōminuit: et reliq; pedibus
suis conculcauit: quia locum destruxit: et
gentem percussit in ore gladij: et eos qui
reliq; fuerunt in captiuitate vendidit atq;
dispersit. **¶** Non proinde romanū imperiū
vnu fuisse cognoscimus ex capitibus dra
conis ruffi quia iustas fecit: quis nescies
vindictā sanguinis christi: sed qđ potestas
eiusdez imperij xp̄m occidit et martiris
christi. proinde magnū caput extitit inter
omnes impios qui tunc vivebant: et erat
vtiq; corpus vel membra dyaboli.

¶ Hebrei putant dictū in psalmo. **¶** Ex
terminauit eaz aper de silua et singularis
ferus depastus est eaz. **¶** Capitulū. vi.

Hebrei quod
in daniel tacitū est in psalmo
dictum putant **¶** Psal. lxxix.

Extirpauit eam aper de silua et singu
laris ferus depastus est eaz. **¶** Quartā illā
terribilem bestiam similitudinez apri vel
singularis feri fuisse autumant huic opi
nioni illud repugnans esse videtur qđ illi
bestie terribili cornua ascribuntur. **¶** Debat
inquit **¶** Daniel. vii. **¶** cornua decē. **¶** Con
siderabaz: et ecce cornu aliud parū orūz
est de medio eorum zē. **¶** Hoc inquam re
pugnare videt. deniq; cornua non habet
Itaq; bestiam illaz existimare vel dicere
fuisse aprum: sic arbitramur fuisse incon
gruum sicut delphinum siluis appingere
fluctibus aprum. **¶** Simul et hoc animad
uertendum quia regna persaz et medoz
que in eadem visione significata sunt per
vrsū et pardū in alia visione que ostensa
est de futuris regibus eorundem regnoz
qui videlicet reges per cornua signifi cari
debuerunt: per aliozū facies animalūz
demonstrata sūt scz arietes et birci quibus
cornua nature dono constat attribui. igit
qđ scripta tacuit de nomine quarte bestie
nobis quoq; tacitū sit vt quicquid fero
cuis in bestis cogitauerimus: hoc roma
num formidolosū imperiū intelligamus.

¶ De eadez bestia terribili quō venerit
et quō de mari ascenderit **¶** La. vii.

Folium **Bestia hec ter**

Bribilis quomodo venit. Quo- modo de mari ascendit: quo- modo ante mulierem que erat paritura i illa. vij. capitulum draconis cruenta serie ca- put istud constituit. Nimirum per magnas atq; inenarrabiles discordias per bella ci- uilia: bella plusq; ciuilia. Discordia spūs quem hec bestia spirauit: mundum vera- uit: gentes atq; luxit: ciuitates & regna cedi- bus cruentauit: terras fere omnes euro- pam & africanam atq; asiam sue gentiūq; fere omnium sanguine compluit. Sūt by- stonie legant qui uolunt tragedias gene- ris humani: labores mundi: uere ut ait io- hānes in maligno positi quod satis ab ei- usmodi effectibus claruit: & clarum est le- genti atq; intelligenti. Nos ad illam insa- nie partem summam tendimus qua ad- uersus sepe d. etiam & sepe dicendam mul- terem in utero habentem sese crexit: den- tesq; suos ferreos preparauit caput istud ut cum peperisset deuoraret filium eius.

Quomodo herodes a romanis rex iu- dee fuerit decretus qui nō erat genere iu- deus patre ydumeo & matre arabica pro- genitus **Capitulum. viij.**

Imperante augu- sto quidem cesare centesima & octoge- sima quarta olimpiade consulibus: gajo demetrio & gajo asianō. Herodes a ro- mano senatu gratia cesaris augusti & fa- uore marci antonij rex iudee decernitur nō erat genere iudeus imo p̄re idumeus & matre arabica progenitus. nicolaus ta- mē damascenus ut meminit iosephus ait patrem huius herodis antipatrum: gene- re nobilissimum iudeum fuisse ex illis q̄ ad iudeam de babilone reuersi sunt. Hec autem inquit. refert ad gratiam herodis filij eius quem regem iudeorum contigit fieri cum nō esset regij sed nec iudaei ge- neris. Nam antipat̄ genere ydumeus ex- titit: quiq; multas possidens pecunias to- tius iudee potestatem & tuitionē a cesare accepit amico bircano regi & sacerdotij

herod

principi. Sed cum tardum & segnem bircanum uidisset priorē si iam suum fase- lum ducem in hierosolimis: fm vero be- rodem galilee tutorem ordinauit: q̄ post- modum ut iam dictum est ad regnum p- uenit. **P**redixerat de illo quidam in con- cilio uir iustus noīe sanicus presente he- rode cum pro crimine fuisset uocatus: sta- retq; purpura circumdatus armisq; stipa- tus. **N**os inquit uel legem acculo qui tantum ei licentia deditis. Scitote q̄ is quem nunc propter bircanum uultis ab- soluere: quandoq; nos & ipsum regē tor- quebit. **N**ihil autem hec dicendo menti- tus est. Nam herodes cum regnum ce- pisset omnes in concilio tunc inuētos cū ipso bircano occidit.

Discordia summa tam romani se- natus q̄ iudaei gentis regnum illi pepe- rerit. **Capitulum. ix.**

Discordia sum- ma: discordia cruenta: tam ro- mani senatus q̄ iudaei gen- tis regnum illi peperit. **B**eniq; dum gaj- us cesar: & magnus pompeius totius or- bis uiribus confligunt & in iudea fratres bircanus & aristobolus de principatu atro- citer contendunt: antipater potens & ut iā dictum est multas pecunias possidens dū in iudea fauet bircano iustiori quidem s; segniori in romana republica multas ob- sequijs pluribus impensis meretur gra- tiam cesaris iam uictoris uiciumq; pom- peium vsq; in egiptum persequens: ma- gnam sibi uel iudee potestatem promeru- it: & apud uicticem romanorum partem herodi filio uiam ad regnum obtinendū magnis meritis aperuit. **S**ciendum quo- q; q̄ per illam bircani atq; aristoboli di- scordiam templum in iherosolimis semel & iterum magna cum calamitate violatū fuit. **P**rimo nāq; pompeius aristobolū uinctum habens ciuitatem aggressus cō- tra socios aristoboli: & per seditionem in ciuitate receptus templum irrupit cōmo- ta atq; cadente maxima turri per quam aperta parte templi hostes irruerunt: et omnia iudeorum cede repleta sunt. **Qui-**

Liber

dam enim occidebatur a romanis. alij vero semetipfos occidebant et ita ceciderunt vigintiduo milia iudeorum: romanorum vero pauci defuisti sunt. Nec vero parua in templo commissa sunt dum ea que priori tempore inuisibilia vel inaccessibilia erant abiisset. Pompeyus et cum eo non pauci vidissent que non liceret nisi sacerdotibus intueri. Deinde ut cum iam diu cum est herodes regnum cepisset et anthonis aristoboli filius ciuitatem teneret idem ciuitas passa est et in templo multi preempti sunt herodi amuentibus romanis. Et hec passio iherosolymorum ciuitati contigit a iosepho marco agrippa et calpurnio consulibus centesima et octogesima quinta olimpiade tercio mense in celebratione ieiuniorum tanquam reuersa calamitate que sub pompeyo iudeis illata est. Nam extunc eodem die captiuitatis. xxvij anni fuisse noscuntur. Cum adhuc obliuideretur ciuitas ab herode et sofyo legato persuasit sanicus supradictus populo ut herodem acciperent dicens: propter peccata cum non posse deuitari.

Fuisse predictum. Non auferetur sceptrum de iuda et dux de femoribus eius.
Gene. xxiij

Capitulum. x.

Quoniam igitur alienus herodes per tantas tanquam cruentas quas commemorare libuit discordias regnum cepisset: tempus erat ut promissionis sue uerbis uerax deus adimpleret. Sic enim fuerat predictus Gene. xlix. Non auferetur sceptrum de iuda et dux de femoribus eius donec ueniat qui mittendus est. Qui mittendus erit: ipse est qui uenit christus in quo semine tuo ait deus ad abraham benedicent omnes gentes sicut ibidem a iacob subiunctum est: Et ipse erit expectatio gentium. Ecce autem ueraciter ablatum erat sceptrum de iuda et dux de femoribus eius quando herodes alienigena regno suerat intrusus: qui et occidit omnes qui regis generis uidebantur esse et ipsum herodiam cuius lenitate ac mansuetudine fuerat prouectus. Et iustificaretur deus in

Undecimus

sermonibus suis. iam illud semen quod abrahe promissum et cum iuramento re promissum fuerat: quod itidem ad dauid iuratum fuerat uenire oportebat nec longius differri quomodo sceptrum de iuda sic ablatum erat: et dux de femoribus eius ita defecerat: ut contra legem rex iudeorum: imo tyrannus sederet in regno homo alienigena: pardo: aduena: extraneus: homicida

Non solum symeonem uerum etiam multos alios tunc temporis fuisse qui de liberarent christum scientes aduentum eius iam tempus esse.

Capitulum. xj.

Qualis putas tunc mentis habitus iustis aibus erat. Quos autem illius temporis iustos esse diximus: nisi illos qui fidem et spem sue expectationem habebant promissionis ad abraham: iuramenti ad dauid: qui uidelicet dauid fidelis deum fortiter tenens miserere mei dixit. Psal. i. Et iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris. Talius uirius uel notissimus de tempore illo symeon nobis extitit qui in hac fide declarando et requirendo ueritatem dei: ueritates promissionis in qua deus maior homine sponte hominibus iurauit: responsus accipere meruit non uisurum se mortem nisi prius uideret christum domini. Luce. ij. Nunquid illo tempore solus promissionis eius symeon expectare extitit. erat uirius et zacharias et elizabeth ambo iusti. Erat et anna prophetissa: erant et maria et ioseph. Dicam adhuc. Nunquid quia solos istos nobis euangelium notos scit: nullus preter istos erat qui expectarent fidem et uictoriam dei ut in sermonibus suis iustificaretur ut uinceret cum iudicaretur. Atque quis herodianae malitiae nubes horrida eelum obscuraret: non paucis in celo erant stelle luminis eiusdem claritate fulgentes eiusdem fidei pulchritudine lucentes et promissionis effectum suspicientes clamabant anime multe quis in

Vndecimus

Folium

sermonibus suis verax et fidelis deus appareret. Existimo quod mulier illa in utero habens ut sepeditum est nullo unquam tempore magis parturiendo clamauerit nunquam magis ut pareret cruciata fuerint. Noli autem viuentes in corpore fideles illius temporis homines solos debere intelligi corpus illius quaz dicimus mulieris in utero habentis imo vniuersa dierum vel seculorum ecclesia quando erat ab origine mundi parvula: omnis multitudo animarum fidelium tam in carne degentium quam deposito carnis onere apud inferos beatam spem expectantium huiusmodi desiderii clamores emittebat et hec vniuersitas proprie vniuersae et eademque expectationem vna mulier in utero habens existeret.

De eo quod dictum est: quia mulier peperit filium masculinum: et quod mulier illa veraciter dicere possit. Risum mihi fecit deus. Benc. xxi.

Capitulum. xij.

Quid iam dicet?

Quid nisi quia illa peperit filium masculinum. Hoc autem dicendo quomodo cupit animis minorari et esse in contemplatione quasi magne imo veraciter magne festiuitatis et triumphalis gaudij pro eo quod deus qui promiserat hoc semen benedictionis verax apparuit quod se impendit quod in partem sermo nosse se se aptabit: in demonstrationem autem in narrationem. Si in demonstrationem se verterit si partum illum si filium vel masculinum illum demonstrare voluerit: hoc tale est hodie: ac si meridiano tempore: celo sereno: sole clarissimo fulgente in ascensus sui summo digitum quis intendat oculos habenti et videnti: dicatque illi. **Vide Ecce sol. Scriptum est enim Psal. xviii.**

In sole posuit tabernaculum suum. Si autem vertat se in narrationem veremur esse superflui quoniam noui nihil dicturi sumus quoniam non apud ignotos hec dicta vel scripta deponimus non ad ignotos: vel cum ignaris ista conferimus. Accurat igitur se tota intentio sermonis ad iocunditatem: et aliquantulum cum iocun-

lxxxij

ditate nitatur habere dignitatem quatenus et ipse sermo plena fide: pleno fundatur ore cum gratia humilitatis necessarie et quisquis illa legere dignabitur delectetur atque iocundetur propter laudem talis filij: propter honorem tanti masculi: et propter gloriam dei patris et honorem spiritus sancti de quo illa beata mulier concepit hunc et peperit. **Ista sermonis iocunditas risum habeat illum quem nomine suo ysaac significauit beate senectutis et merite fidei filius qui typus filij vel masculi huius extitit quem decrepita mater scilicet antiqua ecclesia pariens per uterum marie virginis veraciter dicere potest: semper quod dicit ac dicit. Risum mihi fecit quia talis filius vere matri sue risus est eternus.**

Dignitatem de prophetica sancti spiritus facultate mutabimur de prophetice gratie plenitudine sumemus ubi vates eximius ysaias loquitur contra superbiam assur.

Contra superbiam assur id est diaboli de humilitate marie virginis. Iuxta illud ysaie. Ca. xi. Excelsi statura succidentur et egredietur virga de radice yesse.

Capitulum. xiiij.

Excelsi statura

Exelsi statura succidentur et subuertentur condensa saltus ferro: et libanus cum excelsis cadet. **Et egredietur virga de radice yesse et flos de radice eius ascendet et refulget super eum spiritus domini: spiritus sapientie et intellectus: spiritus consilij et fortitudinis spiritus scientie et pietatis: et replebit eum spiritus timoris domini. Ysa. xi. Ecce quod est oppositio. Perspice hinc condensa saltus et libanum cum excelsis in virga cum flore suo: quantum est virga vna florifera comparatione saltuum condensorum et montis libani cum excelsis suis que rebores magna vel alta sunt reputata ligna cedrorum. Atamen quantum valent condensa saltus et libanus cum excelsis comparatione virge huius et ascendentis de illa floris. Siquidem condensa saltus ferro subuertitur et libanus cum excelsis cadet.**

Liban

Hec autem virga et flos eius totum suscipit: totum portat superne maiestatis ornatus: et non cadit et non subvertitur. **B**ica mus manifestius quis sub istam metaforam quales translati sint res non ignoret mundus: non taceat vniuersus qui in mundo est ecclesie chorus. **P**erspice hinc gentium quas per condensas salus intelligimus tyrannos ac duces imperatores et consules. **A**nde iudaice gentis quam per libanum intelligi placet reges et tyrannos atque summos sacerdotum principes: et infestas altitudines siue magnitudines sortam humilem de domo dauid mariam virginem christum parientem deus et hominem. et magnam victorie verbi dei concipis admirationem. quod in hunc mundum ingrediens non quesit de altis vel sublimibus habere parentem quempiam solum se sibi sufficere sciens absque ope humana contra illius assur. id est diaboli superbia: ad obtinendum sibi regnum: ad possidendum dauid patris sui solum: imo dei patris eternum imperium.

De eo quod ibidem scriptum fuerat. **E**t libanus cum excelsis cadet et quod herodes ut maius conderet vetus templum deposuit: et quod opus eius stare non debuit.

Capitulum. xiiij.

Non taceas de gentium salu cuius condensa ferro tunc temporis romani imperij passim subuertebant et subuersa fuerant: ita ut totus sub illo imperio tam sicut ret mundus: quando flos iste de virga vel radice yesse ascendit excelsa libani. siue ipsa libanus quomodo ceciderit circa huius floris ascensum. **S**ummum libani verticem ipsum intellige templum: quia scriptum est in zacharia propheta. **Z**acha. xij. **A**peri libane portas tuas ut comedat ignis cedros tuos: ipsas aut cedros vel excelsa libani principes gentis quorum glorie caput erat templum ipsum quo augustus in mundo nullus fuit. **Q**uomodo ille libanus cum excelsis suis tunc cecidit: vel cadere cepit. **N**imirum magni et irreuerabiles casus eius initium illud dice

Undecimus

re non dubitauerim: quod herodes quo regnante ceciderat magnum excelsum regie dignitatis: ablatum quippe fuerat septimum de iuda et dux de temonibus eius: herodes inquam homicida multipliciter imo et parricida tyrannus: non rex: templum vetus quod fuerit de babilonia filij transmigrationis edificauerunt: et victores machabei purificauerunt post sexcentos annos deposuit et aliud condidit. **A**nd illi huiusmodi operis presumptio. **N**unquid illud opus stare debuit aut placere deo potuit. **S**i dauid fidelis de tribu iuda rex inuentus est electus secundum cor dei domum domini non edificare non debuit dicente illi domino. **I. paralip. xxvij.** Non edificabis domum nomini meo: eo quod sis vir bellator et multum sanguinem fundes quomodo iste non qualiscumque sanguinis effusor: verum etiam vxorum atque filiorum occisor et domesticorum siue amicorum furialis interemptor domum debuit edificare domino. **N**on igitur mirum quod ab impio factum de rapinis atque ex spolijs regionum ad tam miserabile tamque horribile peruenit excidium quo post christi passionem constat illud per romanos irrecuperabiliter esse exterminatum. **H**ec interim dictum sit quod tunc libanus cadere cepit: quando herodes templum vetus deposuit et aliud condidit: maius quidem et duplum quam fecerat filij transmigrationis: sed hoc fecit gloria suam querens non dei.

Herodes talibus ac tantis scilicet fidelis dauid et salomoni in edificando templo nunquam se conferre debuerit

Capitulum. xv.

Bene iquit noscitis quod istud maximo deo templum nostri patres edificauerunt: quod de babilonia remeassent: et quia defuit ei ad magnitudinem in altum cubiti. lx. secundum instar illius quod salomon construxerat. **N**emo negligentiam pietatis patrum nostrorum accusat. **N**on culpa illorum factum est breuius templum: sed cyrus et darius huiusmodi mensuram constructionis fieri preceperunt. **N**ostri patres

Folium

et parentum nostrorum dixit: quia videlicet iudaici cum non esset generis se volebat haberi. Subsecutus: et hoc ait. Nunc autem quoniam nutu dei principatus meo pax larga concessa est: et diuitiarum possessio: et multitudo reddituum. et quod maximum est amicitia: fauorque romanorum: qui omnium rerum domini existunt cur non studemus relicto necessitate seruitutis tempore opus corrigere et integrum deo prebere pro beneficiis eius meo regno collatis. **Hec dicens properauit: templumque in vno anno et mensibus quinque peractum est.** **Homo homo ille imo bestia sic loquens et sic properanter faciens dauidi fidei et pacifico salomoni regibus legitimis ob tribu iuda regibus sese conferre: aut etiam pretere contendit.** **Et ille videlicet fidelis dauidi nulli quicquam rapuit nec de rapinis domum nomini domini edificare instituit: sed ecce ego inquit.** **¶ In paupertatula mea preparavi impensas domus domini auri talenta centum milia et argenti mille milia: eris vero et ferri non est pondus. vincitur enim numerus magnitudie ligna et lapides preparavi ad vniuersa impendia.** **Hec dicens.** **¶ In para. xxviii.**

etiam dedit salomoni filio suo descriptionem templi et cuiusque operis. **Et hec inquit oia venerunt scripta manu domini ad me ut intelligerem vniuersa opera exemplaris.** **Ad illum dicentem cum legimus vel audivimus nunquid non cum quoque cum esset propheta cuiusmodi ostensione vidisse arbitremur ut diceretur ei. quomodo dictum est et moysi de tabernaculo faciendo**

Exo. xxv. **¶ Inspice et fac secundum exemplar: quod tibi in monte ministravi. Salomon quoque aurum et argentum non ex rapinis sed ex dei domo habuit. Nunquid talibus ac tantis herodes nebulo sese conferre debuit**

¶ Et populus super illius hominis opere nequaquam letari neque tanto peccatori debuisse adulari.

¶ Capitul. xvi.
Super illius hominis ope populus omnis leticia effertur

Lxxvij

tantoque peccatori non debuit adulari. **Sed imprudens leticia completa est: et primum quidem pro celeritate deo gratias agebat. Deinde de alacritate regis quam in dedicatione habuit laudibus extollebat. merito igitur risus eorum in fletum et gaudium verum debuit in merorem.** **¶ Veruntamen sciendum: quia licet herodes mutaverit parietes: et spectandos pro sua gloria magnos congefert lapides quos admirari poterant discipuli quoque christi discipulos.** **¶ Bar. xiiij.** **¶ Magister aspice quales lapides et quales structure: non tamen depositum vel mutatum fuerit altare.** **¶ Quod si evenisset multo amplius mirari possis homicide imo parricide tantum licuisse ut filionis caput. i. altare ipse poneret cui christus vel in quo dei filius homo factus deo patri proximus cum hostijs legalibus presentari deberet. **Hec breviter de templo dicta sunt ut iam videat prudens laudator iudiciorum dei: quia preter causas alias propter quas templum illud manere non debuit: ista quoque causa nocere potuit ut non quomocumque sed nimis male nimio cum fragore que totus orbis audivit caderet quod ille fabricavit hominum hostis inimicus dei. Nunc ad susceptum sermo redeat prophetice veritatis capitulum.****

¶ De sciticia herodis que regiam et sacerdotalem stirpem deleuit et suos quoque filios trucidavit.

Capitulum. xvij.

Et libanus in

quit cum excelsis cadet. Jam diximus quia grande illius libani excelsum ceciderat in eo videlicet que sceptrum de iuda et dux de semoribus eius defecerat. Funestus herodes regiam stirpem ferro extirpabat et extirpare non cessabat. Undecumque regium quempiam subintellegerat quacumque ex domo vel etiam sua: imo maxime sua de domo vel genitura regie quippiam estimationis olfecerat quandam denique coniugem regie stirpis habuerat preter conplures alias. **¶ Maria misericordie pontificis hircani**

Liber

filiam de qua et filios Alexandrum atque aristobolum susceperat omnino undecimque siue deforis siue deintus regale quippiam sperare posse persenserat: seuebat in maus belua simulque pontifices et suos filios regales trucidabat videlicet ne seipsum nimis cupide regnante vlla posset inquietare persona per vllam eiusmodi susceptionem. Jam dudum quippe regia cum sacerdotali familia permixta fuerat: et idcirco in vtramque pariter ferebatur trunculentus homicida nulli sexui parcens: non ab vxoribus proprijs: non a filijs occasio ne suborta ferrum differens: quod quidam eius filij materno sanguine regiam continebant progenie. Unde ergo vniuersa res deus promissor fidelis vno iustificaretis ad implendo quod promissisti: et iurasti dauid cuius spiritus clamare non desinbat in auribus tuis. Miserere mei: ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris. Nimirum sciebas et disposueras iustificari et vincere ex loco humili: vnde impurus herodes: imo diabolus cui seruebat herodes nihil posset suspicari quod valeret procedere ad celsitudinem ironi: Hoc est quod continuo per prophetam subiunxisti. **Ysa. xj.** Et egredietur virga de radice yesse: et flos de radice eius ascendet: et requiescet super eum spiritus domini spiritus sapientie etc.

De virga que est beata virgo maria: et cur spiritus sancto placuerit magis dicere de radice yesse quam de radice dauid. Et quomodo dauid vincens fuerit rex in domino yesse patris sui. Capitulum. xvij.

Ubi cumque christiana vel catholica fides: ipsa suis auribus audiuit et ipsa videt suis interioribus oculis: quod virga ista virga gracilis et pulchra et gracilis: humilis qui deum: sed recta: est beata virgo maria. Et flos qui de virga ista ascendit fructus ventris eius est christus dei filius et virginis filius est in quo qui promissit deus fidelis et verax inuentus est: qui iuravit deus iustus: et deus sanctus comprobatus est. Querendum vero hic est cur placuerit

Undecimus

spiritus sancto dicere. Egredietur virga de radice yesse: magis quam dicere de radice dauid siue abrahe: quibus promissit: quibus deus iuravit. Ad hec inquit si dixisset de radice dauid victricem quidem pronunciareret veritatem promissionis: sed ipsa dictio minus contineret sacramenti. Nunc autem plus habet misterij: quia cum preconio veritatis tendentis in semetipsum dauid simul nos mittit in secretum paterne domus eius in rationem temporis vel diei quo missus est propheta samuel ad vngendum regem: quem profecto saule prouiderat sibi dominum in filijs yesse qui et ysa. Quomodo enim dictum: quomodo factum est. **Vultum inquit dominus. I. Re. xvj.** De armento tolles in manu tua et dices. ad imolandum deo veni. Timebat enim samuel. **Audiet inquit saul et interficiet me.** Impleuit cornu oleo iuxta preceptum domini et iuit ad imolandum ait domino veni. **Sanctificamini et venite mecum ut imolem.** Sanctificauit ergo ysa: et filios eius et vocauit eos ad sacrificium. **Quisque igitur si essent vidit beliab et ait.** Num coram domino est christus eius. **Et dixit dominus ad samuelem.** Ne respicias vultus eius: nec altitudines stature eius quoniam abiecti enim: nec iuxta intuitum hominis ego iudico. homo enim videt ea que pariter: dominus autem intuetur cor. **Vocauit ysa aminadab et adduxit somnia. Similitus et alios filios suos qui fuerunt septem numero et non elegit dominus ex istis.** **Ait samuel ad ysa.** Nihil quid completus est numerus filiorum. **Abhuc inquit ysa pulvis reliquus est: et pascit oves.** **Subente ergo samuele misit et abduxit eum.** **Qui cum venisset rufus et pulcher aspectu decoraque facie. Surge ait dominus. Ange eum ipse est enim.**

Quid sacramenti sit in illis rebus gestis puniens ad flores qui de virga vel radice yesse ascendit. Capitulum. xix.

Quid nam ista: sacramenti latet in illis rebus gestis. nisi quod audiuiimus et subintelligimus in istis verbis prophetis. **Ysa. x.** **Excelsi statura succident: et sublimes**

Folium

humiliabuntur et subuertuntur condensa
latus seruo: et libanus cum excelsis cadet
Ysaic. xi. Et egredietur virga de radice
yefse et flos de radice eius ascendet: et re
quiescet super eum spiritus domini. denique
cum iste sit sensus et superbi: diuites relin
quetur: et de puelle humili siue paupcule
promissio: veritatis implebitur simul per
hoc dictum quod est de radice yefse ve
tus experimentum mentibus nostris ad
ducitur quod accidit yefse reprobatu maio
ribus filiis eius: et assumpto humili vel
paruulo dauid qui erat minimus. **Item**
ergo est ac si dicat. **Quid miramini:** quia
dixi excelsi statura succedent: et sublimes
humiliabuntur: et humilitas exaltabitur.
Similiter factum est in diebus yefse. vultu
osus erat helyab et alta statura eius: sed
abieci illum ait dominus. **Itemque** ad reli
quos magnos filios eius in illoz simili
tudinem multi erunt quod propheta hec
implebitur excelsi statura et sublimes in
gloria tam de regali quam de sacerdotali pro
lapia potentes viribus: et valentes arma
tos producere exercitus. **Sed non de illis**
elegit dominus: nec ad implendum pro
missionis sue verbum opus habebat subli
mitate hominum: altitudine aulicorum in
curribus equis exultantium: qui in multi
plici fauore hominum multuago plausu po
pularium et non in domino consistunt. et
tunc minimus filioz yefse: paruulus dauid
complacuit: et postmodum humilis ancilla
domini pre cunctis hominibus demissa in
spiritu humilitatis altissimo complacuit
vt ex ipsa compleatur promissio nascete
christo. ac si de virga grati spectabilis a
scendet flos. **Preterea** sicut illic preterita
imolationis festiuitas: et adductus de ar
mento vitulus occurrentibus samucl se
nioribus ciuitatis et admirantibus aduen
tum eius: causa subterit ne audiret saul.
**Ita et hic desponsatio virginis siue con
sueti nuptiarum solemnitas: et ioseph ma
ritus puelle nominatus dyabolum scellit
et cunctos satellites eius vt erat herodes
et complices eius vt nesciret sacramentum:
cuius sciendi nondum erat tempus.**

lxxxviii

**De laude consilij diuini: et quod de humili
loco nascente christo: et herodem et dya
bolum deludit: et ars artem scellit.**

Capitulum. xx.

Adud maronem

Hocatur quispiam gloriabundus
et dicit. **Nihil refert armis con
git palma dolisue.** profecto sententia hec
ad huius palme siue victorie ratione non
valet. **Multum** quippe refert multo me
lius et valde vtilius est deum vel dei verbum
sic vicisse vel ad procedendum procedere
vt in toto prelij congressu ars arte falleret:
quam si de nobilibus atque potentibus carne
assumpta materialibus armis eorum contra
homines impios dimicaret quemodo in
uisibilis: et nondum homo factus per ma
chabeos aliosque fortes atque fideles viros
dimicauit et armis paucorum sepe multa
milia peremit. **Hoc** indem facere poterat
vt incarnatus de aliqua siue byrcani tunc
temporis pontificis siue alicuius ceterorum
filia bellica sibi ob defensionem veritatis
adhiberet instrumenta meliori prouentu
quam vel machabeus vel ipse dauid unquam pu
gnauerat vt verbi gratia. persequeretur
vni mille: et duo iugarent decem milia
Deutero. xxxij. **Multo** melius inquam
est quod ars arte scellit quam si res acta fuisset
armis ciuiliu. **Non** inquit in exercitu:
nec in robore: sed in spiritu meo dicit do
minus exercituum. hoc erat verbum domini
ad zorobabel apud zachariam prophetam
zacharie iij. **Ubi** septem oculos super
lapide vnum: et septem lucernas vidit super
vnum candelabrum que non erat aliud quam
septem spiritus domini requiescentes super
hunc florem viuum.

Quanta nobis comoda proueniunt ex
eo quod humilitas diuinitatis non diuitem:
sed pauperem virginem matrem sibi elegit

Capitulum. xxi.

Nulla potest

Nobis lingua persequi: nec cuiusquam
cogitatu comprehendere mens
hois: quanta nobis comoda prouenerunt
ex eo quod humilitas diuinitatis: humilitas

Liber

verbi dei non diuitē: sed pauperē virginē matre sibi elegit qđ ancillā suam respexit tanto apud se corāz diuitibus vel supbis humilem: quanto constat excelsis libani cedris minorem esse virgam quamlibet de radice vetusta egredientem. Si enim parentes xp̄s diuites elegisset quis hodie paupibus in ecclesia christi locus cēt. **N**unc autēz & potentes deus non abicit: cū & ipse sit potens: et sepius in hoc mōdo pauperes elegit: cognoscendo illos in benedictionibus suis id ē preclara illis dona tribuendo spiritus sui: qualia nimirum diuitibus habentibus consolationem suam rarius cōcedit. **V**idete inquit apostolus. **i. ad Corinth. j.** **V**ocationem vestram fratres: qz non multi sapientes s̄m carnē: non multi potentes: nō multi nobiles: sed que stulta sunt mundi elegit deus vt confundat sapientes. et infirma mundi elegit deus vt cōfundat fortia & ignobilia mōdi: & contemptibilia elegit deus: et que non sunt vt ea que sunt destrueret vt non gloriatur omnis caro in cōspectu eius. ergo pauperibus & infirmis sepius celestia vocationis sue dona largitur deus abundātius. **E**t ista consideratio pulcherrimāz nobis efficit consideratioem patris optimi qui notum & verum habet testimonium: qđ spiritu omnium iustozū plenus fuerit. **Q**ui minus indiget inquit agat deo gratias et non m̄muret. **Q**ui vero plus indiget tribuetur ei: & humilietur pro infirmitate: non extollatur pro misericordia. **N**imirū cum hec dicit: hanc simus esse imitationem dei qui spiritula sua dare abundantius consuevit plus indigentibus scz paupibus infirmis ignobilibus vt s̄m multitudinem dolorum in corde ipsorum consolationibus huiusmodi letificentur a nime ipsorum.

De collaudatiōe incarnationis verbi dei s̄m psalmum. **E**rucauit cor meū verbum bonum.

Capitulum. xxij.

Qua voce: qui bus vel quāris laudibus floriz huius de virga cuiusmodi ascē

Vndecimus

dentis pulchritudinez predicabimus vnde verba sumemus. **N**os pene muti pene infantes ad tante dignitatem rei: vbi pulchritudo cum fortitudine: fortitudo cum pulchritudine floret ac viget cuius ipse spiritus sanctus laudator est. quid eloquimur ita vt s̄m nostre mentis intentionē ipsum audire delectetur. **S**umamus aliquid nō de nostro qđ nusq̄ est: sed de plenitudine ipsius qui omnes sanctos adimplet de thesauro boni cordis: thesauro iocunditatis & exultationis quem sup prophetā huius verbi sui super prophetāz patriarchā et regem thesaurizauit dicentēz in p̄sona ipsius dei patris. **P**salm. xliij. **E**rucauit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi. **L**ingua mea chalamus scribe velociter scribentis. statim ipse propheta ex sua persona succinit. **S**peciosus forma p̄re filius boim. diffusa est gratia ī labiis tuis. propterea benedixit te deus in eternus. **A**ccingere gladio tuo sup femur tuum potentissime. **S**pecie tua & pulchritudine tua. **I**ntende prospere procede et regna tē. **P**utet se anima paupercula nunc ad fontē sermōis venisse vnde haurire possit quod loquatur ad grām floriz huius speciosi & pulchri p̄ bona intentionē. **M**agis delectandi qđ docendi intentionē o tu quicumqz hec legis vel audis me existimato immorari: quia dulce est pulchritudine & piū est. **E**tia; nota replicare atqz frequentare de forma speciosi. de specie et pulchritudine formosi atqz potentissimi: gladio suo super femur suum accincti: prospere procedentis & regnantis: que; in veritate in mansuetudine & iusticia mirabiliter dextera sua deducit. cadentibus sub ipso populis in corde suo: qz confixi sunt sagittis suis acutis: sagittis ditorum eius salutaris vt doleant qđ olim fuerūt inimici regis cumq; adoret cadentes: cadāt in facies suas adorantes.

De collatione versiculi. **L**ingua mea chalamus scribe velociter scribentis **P**salm. xliij. **C**um illo. **E**t requiescet sup eum spiritus domini **P**salm. xj

Capitulum. xxij.

Folium

Prater assu-

Patris utriusque testimonio: et illo ysaiano: et isto dauidico primum contemplari libet hoc dictum dei patris. **L**ingua mea chalamus scribe velociter scribentis. linguarum dei patris spiritus sanctum promptum est intelligi: quia sicut lingua carnis administrat verba hominis: ita spiritus sanctus ante credula suggerit verba dei. **U**nde et quando super apostolos crispi descendit quos nimirum catenus homines sine literis et ydeotas deinceps peritos et eloquentes facere veniebat in linguis igneis appuit. **C**onfestim cur ita apparere voluerit sequens effectus indicavit. **F**acti sunt namque caritate et zelo bono fortes ac serui dei quod significauerat ignis. **F**acti sunt eloquentes variis linguis et scripturarum periti quod linguarum dispartitio presignavit. **E**um igitur dicit in isto **Psal** xlviij. **Q**uidem lingua mea chalamus scribe velociter scribentis: **P**er illum autem **ysa. xj.** **E**t requiescit super eum spiritus domini spiritus sapientie et intellectus: spiritus consilij et fortitudinis: spiritus scientie et pietatis: et replebit eum spiritus timoris domini. **M**anifestum est de christo quod vere deus sit: et quod veraciter habitet in ipso plenitudo diuinitatis corporaliter: quoniam in hoc tempore fides christiana sit firma: et hac assertione non indigeat. cum fide necessaria delectabile et vtile est etiam competentem habere scientiam. **N**atura humana de virgine carnis substantia sic est assumpta velut membrana munda et bene accurata scriptorioque operi accomoda et ipsam linguam patris id est spiritus sanctus velociter percurrit: velociter tanquam chalamus scribe totam perscripsit: totam verbi substantiam repleuit: nihilque residui fuit. sed totum quod erat in corde patris illi a nunc inscripsit totam sapientiam: totumque intellectum dei: totumque consilium: totumque fortitudinem dei: totam scientiam: totamque pietatem dei: et totum timorem domini ut nihil esset quod non sciret: nihil quod non esset: nihil in deo patre quod non haberet humana pueri huius nature unde deus est

lxxxix

De versiculo. Eructavit cor meum verbum bonum dico ego opera mea regi

Capitulum. xxiiij.

Hoc intelligi

Hoc esse quod ait ipsa persona patris. **E**ructavit cor meum verbum bonum dico ego opera mea regi. **R**es magna: dictum autem non valde magnum rei comparatione. quid enim hoc dictum **E**ructavit quod magnificum est inter nos dico eructat quisque nostrum dum satur est: sed esuriens quisquam ructu alterius saturatus non est. **S**icut aliquis opus suum: sed qui audit non statim persequitur: audit operis effectum ut faciat. similiter quicquid ab illo factum est. **A**t ille qui hec loquitur. **E**ructavit cor meum verbum bonum: qui ait. **D**ico ego opera mea regi. bonum illud verbum: ipsarum boni verbi substantiam tota plenitudine edidit in uterum virginis et regi id est homini quem formabat de utero eiusdem virginis opera sua sic indidit ut sit et ipse opifex siue artifex non dissimilis. magna hec et mira predicantur per hec duo verba exigua. eructavit cor meum verbum bonum. dico ego. solent grammatici vocare tropum que dicunt capinosum: qui modus locutionis humilitas est magne rei: velut si mare intendens dicat gurgitem: si vastum montes: dicat cumulum vel collem. **E**quidem non ausim in maiestate tante rei declamare venas eiusmodi: veruntamen nusquam reperiri existimo locutionem in qua voces rebus que significatur tanto impares sint ut sunt in locutione presenti. **U**t quid igitur taliter dictus est: inno quomodo diceretur aliter quam dictum est: ubi verba inuenirentur ad rem sufficientia que intelligi. **S**ic quidem in verbis defectus: sed eundem defectum ipsam vocum minoritatem si rite perpendis studiosa mens edificat. in quo: in eo videlicet ut animaduertat opus quidem grande: sed deo non difficile. **Q**uis enim bono plenus edulio fatigatur eructando **S**ic nimirum deus pater bono plenus verbo non laborauit: humane nature illud inferendo.

[Marginal notes on the left side of the page, partially obscured and written in a smaller, cursive hand.]

Liber

De responsione ad illos qui dicere so-
lent ut quid deus dei verbum per semet-
ipsum et homo factus est ob saluandum
genus humanum: cur non potius misit ali-
quem legatum siue angelum.

Capitulum. xxv.

Hoc opus bo-
num fecit deus summe potēs
summe bonus: hoc est quod pa-
tribus promisit quod iurauit ad abraham
iurauit ad dauid. Tanq̄ summe bonus:
sponte promisit: spote iurauit. tanq̄ summe
potens adimpleuit. Deniq; sicut summe
bonitatis est quod hoc facere voluit. ita
summe potentie est quod hoc facere potuit
Diligēter animaduertendū solent enim
nonnulli dicere. **U**t quid deus dei verbū
venit per semetipsum: et homo factus est
ob saluandum genus humanū cum hoc
idem fieri posuisset per alium. **C**ur non misit
angelum siue archangelū. **A**d hec inquā
videlicet: q; nulli alij nulli nisi soli nature
diuinitatis hoc fuit vnq̄ possibile assumere
quod non erat: et manere quod erat. **E**t
vnde illi hoc possibile videlicet quia sola
natura vel substantia diuinitatis tanto sub-
tilior est anime rationali ut eā penetrare
possit. **F**ideliter hoc inter cetera p̄es ca-
tholici sumpserunt et scripserūt pro argu-
mento veritatis contra hereticos q; spi-
ritus sanctus eque ut pater et filius deus
sit. quoniam et ipse humane anime est ca-
pabilis: et capax eius est anima rationalis.
Nisi enim deus esset: neq; humano: neq;
angelico spiritui capabilis esset. **P**roinde
notandum q; quis dicatur quis plenus
demonio: non sic implet hominem ille spi-
ritus ut penetret animam eius: sed cauer-
nas corporis irrepere potuit quo ebrietas
siue febris animāq; deprehensam in suis
sedibus exagitat atq; affligit. solus deus
vniuersus: deus pater et filius et spiritus sanctus
cum vult prout vult rationali anime vel
spiritui sese infundit: et in eo mansionem
facit. **F**rustra igitur dicit vel querit quis:

Vndecimus

cur non legatus vel angelum miserit: sed
per semetipsum ad saluandum genus hu-
manum venerit deus: verbum dei: quia
videlicet naturam induere humanā non
potuit nisi sola natura dei: vnde sicut bo-
num quia voluit: ita omnipotentem p̄e-
dicamus: quia potuit.

De salua matris v̄ginitate q; hoc po-
tuit facere supra naturā: qui fecit natura

Capitulum. xxvj.

Quid de salua
matris v̄ginitate dicemus ad
laudem ipsius contra naturā
Judeus inquit virgo parere non potuit.
Nos autē credimus propter quod et lo-
quimur: quia talem filium supra naturā
virgo parere potuit. non dicimus contra
naturam: quia non est nature iniuria: sed
dicimus supra naturam: quia nature est
gloria. **H**uc ratio est dicere q; non pot-
erit quicq; supra naturā qui fecit naturā
De verbum omnia facta sunt. si omnia
perfecto et natura feminea. **E**rgo ne for-
tior esset natura q; is per quem facta est
natura. **A**mirum recte sapit homo ratio-
nalis ut dicat. q; qui omnia fecit et ipsam
naturam: consequenter oia vincit et ipsā
naturam. **Q**uod si iudeo vel manicheo ma-
gnitudo miraculi ad incredulitatem pro-
uenit. quid rogo magis mirum id quod
assumptus vel formatus est homo de tra-
niata et sensibili: an q; homo blasmatius
est de terra inanimata et insensibili. deniq;
terram animatam et sensibilem mariam
dixerim quoniam de terra et ipsa sumus
facti. **P**orro terra de qua primus homo
blasmatius est inanimata sine dubio fuit:
et insensibilis. **N**onne ergo blasmatius pri-
mi adam blasmatius secundi mirabilior
fuit. **S**iquidem materia viuens et sensibi-
lis id est femina quous virgo vicinior est
huic operi q; fuit illa materia neq; viues
neq; sensibilis. **I**gitur illa quidem blas-
matius mirabilior: sed ista venerabilior.

Folium

De forma qua dicitur est. Speciosus forma pre filiis hominum: et de gladio quo accinctus est super femur suum. Psal. xliij. Capitulum. xxvij.

Ecce speciosus

forma: ecce potentissimus gladio suo super femur accinctus. Agnoscendus est cuius victoriam predicamus: cuius triumphalem curram laudando subsequi optamus: olim verbum: nunc et caro: olim deus: nunc et homo. Speciosus inquit forma. Quid est forma: diuinitate. diuinitas namque forma est: forma non formatum: forma carnis materia. diuina substantia sicut ante nos dictum est sine materia forma est atque ideo vnus est id quod est. reliqua non sunt id quod sunt. Unumquodque enim habet esse suum ex his ex quibus est: ut cum homo terrenus constat ex anima corporeque: corpus et anima est. non vel corpus vel anima in partem. igitur non est id quod est. quod vero non ex hoc atque hoc: sed tantum est hoc. Id vere est id quod est: et est pulcherrimum fortissimumque: quia nullo nititur. Igitur speciosus forma id est speciosus in diuinitatem. Istam eius speciositatem qua speciosus est pre filiis hominum: qui utique diuina natura non sunt: soli amatores eius videtur soli videbunt regem in decore suo: videbunt oculi eius qui diligit eum. Et ego inquit Iohan. xliij. Manifestabo ei meipsum. Quid porro est gladius quo accinctus est iste speciosus: iste potentissimus. nimirum vnus idemque verbum dei verbum: deus forma est speciosus: gladius est potentissimi. nam viuus est sermo dei et efficax et penetrabilior omni gladio accipitur ad Heb. iij. Igitur ut iam dicitur est. Ecce speciosus ecce potentissimus: speciosus ut flos: potentissimus ut gigas cuius a summo celo egressus: et occursum eius usque ad summum eius. Psal. xvij. Talis in hunc mundum ingreditur visibilis factus visibiliter pugnaturus qui prius inuisibilis inuisibiliter preliabatur: pugnaturus noua belli specie sed non in exercitu neque in robore: sed in spiritu suo demouina potens cicere.

xc

Hunc florem speciosum: hunc regem potentissimum alibi sancta scriptura predicat agnum habentem inquit cornua septem: et oculos septem sed septem spiritus qui super florem requiescunt. sed et de agno qui et vincens leo postmodum suo loco erit dicendum.

Et sicut sponte spiritus domini super hunc florem requiescunt. ita in singulos eorum proprium quid dicatur ad ipsum in psalmo. Eructauit cor meum verbum boni dico ego opera mea regi. Psal. xliij. Capitulum. xxvij.

Hunc delectat

breuiter intueri: vtrum sic spiritus isti omnes super florem requiescunt. ita in singulos eorum proprium quid in psalmo siue in cantico prelibato dicatur ad regem speciosum: regem potentissimum. Dico ego opera mea regi. Lingua mea exhalamus scribe velociter scribentis. Dicta hec esse in spiritum sapientie et intellectus non indiget assertionem nostra: quia manifeste vbi filio regi pater deus sua dicit opera ibi sapientia: et vbi lingua eius operatur ut scribe exhalamus ibi intellectus. Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te deus in eternum. Accingere gladio tuo super femur tuum potentissime etc. usque deducet te mirabiliter dextera tua. Hec intelligimus decantari in spiritum consilij et fortitudinis. Consilij namque fuit quod videns deus non posse nos ex nostris operibus iustificari: et omnes sub peccato esse conclusos diffudit gratiam id est peccatorum remissionem gratuitam in labiis huius speciosi: et propterea hunc benedixit in eternum. fecitque nasci sanctum: et ab omni peccato mundum: ut efficaciter in labiis eius ista gratia diffunderet diceretque peccatrici que erat vna et vniuersa ecclesia. Dimissa sunt ei peccata multa. Qu. vij. Non quod operata est multum: sed quod dilexit multum. Accinge gladio super femur prospere procedere et regnare: et sua dextera deduci mirabiliter sine dubio fortitudinis opus est siue efficax. Sagitte tue acute: quid est nisi tibi

Liber

in doctrina siue predicatione semper scripturarum parate sunt sententiae: quibus confixa corda illorum qui fuerat inimici credunt et acquiescunt veritati: et cadunt adorando te facti inimici. ergo pertinere hec ad spūm scientie non dubium est. vixit te deus deus tuus oleo lencie pro confortibus tuis. **O**leum istud profecto spūs pietatis est. oleos grece misericordia latine. **A**bilominus et concupiscit rex decorem tuum: ad eundem spectat pietatis spiritū. **N**az regis huius concupiscentia non aliud est nisi pietas. **H**oc est oleus quo vincus est speciosus iste rex: et in multitudine misericordie benedictus adueniret: concupiscentiam habens animarum perditarum per blandoimenta misericordie conuocare illas ad suū salutis eterne triculum. **S**piritus domini in eo nō est ut timeat: sed ut timeatur: et ut circa ipsum religiosa sanctitas: sancta et timorata sit religiositas. huc pertinet illud. **V**ultum tuū deprecabunt omnes diuites plebis. **A**dducuntur regi virginēs: omni erent in leticia et exultatione adducuntur in templum regis: et populi confitebuntur tibi in eternum et in seculis seculi.

De propria causa verbi: q̄ non dixit propheta et manebit: sed dicere maluit. Et requiescet super eum spiritus domini.

Capitulum. xxix.

Quis est ad:

Quod huc eiusdem capituli verbum in quo tenemur ne iam procellsum regis prosequamur: ne iam parū beate mulieris qualis deuorare voluerit draco ille narremus. qd̄ est illud verbum **Ysaie. xj.** **E**t requiescet aut super eum spiritus domini. non dixit. et manebit: sed requiescet dicere maluit. nec dubium est: quin aliquid plus significet quasi dixisset manebit. **A**tendamus q̄ sermo prophete eius est cui inquit petrus apostolus **ij. Petri. j.** **B**enefacitis attendentes q̄si lucerne lucenti in caliginoso loco donec dies elucescat: et lucifer oriat in cordibus vestris. **E**cce locus quidam occurrit caliginosus quidez: sed ista lucerne huius id

Vndecimus

est propheticæ sermonis flāmula clarum illum nobis facit: et tanq̄ lucifer diem intelligentie adducit. **I**n deserto loquente domio ad moysen et sacerdotio fungeret aaron chore dabban et abyron: alioq̄ proceres synagoge steterunt aduersus moysen et aaron stetit ois globus coz contra dominum. vnde et propter execrabilis superbie malum non consueti hoim morte interierunt. sed neuz rem fecit dominus ut aperiens terra os suum deglutiret eos descenderuntq̄ viuentes in infernum.

Numeri. xxi. **Q**uia blasphemauerit dominum. preterea ignis egressus a domio interfecit ducentos quinquaginta viros qui offerrebant incensum. **Numeri. xxi.**

Deinde loquere ait dominus ad filios israel: et accipe ab eis virgas singulas per cognationes suas a cunctis principibus tribuuz virgas duodecim: et vnus vnusq̄ nomen super scribes virge sue. **N**omen aut aaron erit in tribu leui. quem ex his elegero germinabit virga eius: et cohibebo a me querimonias filioz israel etc. **S**icut illud in lege quod germinat virga aaron: et turgentibus geminis eruperunt flores et cū solis fructus atq̄ ut cessauit superbia de sacerdote consistantū illud inquam factum in lege: confert cum isto vaticinio prophete qui dū inuebitur ira superbia assur excelsi inquit **Ysaie. x** statura succidentur et sublimes humiliabuntur et subuertetur cōdensa salus sero et libanus cū excelsis cadet: et subaudire licet sicut succisi vel humiliati sunt: sicut subuersi sunt et ceciderunt chore dabban atq̄ abyron et complices eoz. statimq̄ subiungit in **Psal. xj.** **E**t egredietur v̄ga de radice yesse: et flos de radice eius ascendet: et requiescet super eum spiritus domini. **N**imirum et hic subaudire decet sicut ascendit flos de virga aaron et sic requieuit id est ab ira cessauit: et placatus est spiritus domini quem exacerbaucrāt murmuratores et superbi.

Qui preter eum aliquis non fuerit super quem dictū sit aut dici debuerit. **Requiescet spiritus domini.**

Capitulum. xxx.

Bitur secundum

illam similitudinem intelligendum est qd ait. Et requiescet super eum spiritus doi: Nam ibi quidem aliquanta fuit similitudo. **Hic** autem res est multo amplior. ibi virga insensibilis flores et folia supra nature vsu produccens atq; nucez quere las pau corum rebellium fecit referre. hic virga sensibilis virga. i. virgo siue vterus virginalis florem scilicet iam dictum speciosum regem pariens: superbiam diaboli percussit: superbie culpam de toto genere humano correxit: et iram dei que p inde subuenerat auertit: placatumq; deuz nobis reddidit. Itaq; super hunc florem requiescet ait spiritus domini. i. propi cristum mitigabis omnem iram tuam doie et auertes ab ira indignationis tue. **Nunq** qm; te inquietabit flos iste: **Adis** qp pe est et humilis corde. Et moises quide mitissimus erat super omnes homines q morabantur in terra. **Nu. xij.** **Ued** non ita vt hic non ita semper non ita impassibiliter. **Ueratus** enim et exacerbatus distinxit: et dominum non glorificauit. **Ad** quas contradictionis loquendo: non sicut mitis. et aliter qp voluisset audire spiritus domini: quia locutus est verba incredulitatis. **Propterea** dominus ad moisen et aaron non introduceris ait. **Nu. xx.** **populos** istos in terram pro qua iuravi patribus eoz. **Iste** nunq distinxit in la bijs suis: imo cum male tractaret no aperuit os suum: et sicut ovis: sicut agnus id denu se obmutuit. **Ysa. liij.** **Uignus** ergo qui populum introduceret in veraz promissionis terram:

De excelsis et sublimibus illis quomodo ceaderunt quia non receperunt eum super quem requiescet spiritus domini.

Capitulum. xxxj.

Multus e quod de scripturis admota clarificat lucerna verbi huius propheti ci **Et** requiescet sup eum spiritus domini

sed in eiusmodi diutius immorari presentis non est propositum. **Uerumamen** et proposita similitudo decentius explicet. hoc solum adhuc dicere liber: quia sicut contigit superbis illis contra quos in deserto vt iam dictum est virga floruit et noua et insolita perditione pereunt. ita contigit excelsis et sublimibus illis quorum temporibus egressa est virga de radice yesse: et flos de radice eius ascendit: vt dissimili casu caderent et in interitu suo dissimiles ceteris hominibus quicunq; bello interierunt existente. **Uestatur** hoc iosephus qui miserabile illorum describens excidium dicit de illis. **Singillatim** quidem iniquitates eorum narrare non potero. **Ue** autem breuiter dicam neq; alias ciuitatem vnq; talia perpeffam esse puto: neq; vllam nationem post hominum memoriam malicie ferociore fuisse. **Et** alibi. **Ueniq;** omnium post condita secula res aduersas si cum iudeorum calamitatibus conferant superatum iri non ambigo: et horum auctor nullus externus est. **Erant** maxime quippe isti de parte assur id e diaboli: cuius contra altitudines virga ista ascendit: cum suo flore. i. virgo humilis cum filio suo miti et humili

Incipit liber duo

decimus De sepe dicta muliere ante qua draco stetit: et de singulari nomine beate mulieris id est marie virginis.

Capitulum primum.

Dictum iaz et adhuc dicendum est: quia draco stetit ante mulierem que erat paritura vt cum peperisset filium eius deuoraret. **Hic** iam nomen mulieris duplicem sensum habet. **Anteq** esset beata virgo maria ante inq; et longe prius erat mulier qp in sacramento sentimus: id est ecclesia et vtiq; pregnans mulier mente grauida gerens vtroum promissionis